

**Oleksandr Piriashvili, Candidate of Economic Sciences,
Senior Researcher at the Department
of the Infrastructure Development
State Organization "Institute of Economy and Forecasting
of the National Academy of Sciences of Ukraine"**
Kyiv, Ukraine

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-296-8-12>

**CERTAIN ASPECTS OF THE SYSTEMATIZATION
OF INDICATORS REGARDING THE CONVERGENCE
OF RAIL TRANSPORT PRODUCTIVITY IN UKRAINE
WITH THE EU¹**

**ОКРЕМІ АСПЕКТИ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ПОКАЗНИКІВ
ЩОДО КОНВЕРГЕНЦІЇ ПРОДУКТИВНОСТІ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ З ЄС²**

Глобальні інтеграційні процеси в різних частинах світу, розвиток міжнародного економічного співробітництва з державами-членами ЄС-27 та провідними економічно розвинутими країнами світу набувають особливої актуальності та гостроти на сучасному етапі розвитку. Одним з таких глобальних процесів в сучасних умовах виступає поглиблення процесів конвергенції секторів інфраструктури національної економіки України з ЄС. Зокрема, це поглиблення процесів конвергенції (зближення) на залізничному транспорті України з ЄС щодо продуктивності залізниць.

Тому, дослідження наявності, відсутності чи поглиблення процесів економічної конвергенції (зближення) між країнами з різним рівнем економічного розвитку після вступу до тих чи інших економіко-політичних об'єднань чи союзів, проведене на основі аналізу міжнародних порівнянь основних макроекономічних показників, показників розвитку окремих регіонів, а також окремих видів економічної діяльності (у тому числі секторів виробничої інфраструктури), зокрема, і сфери залізничного транспорту України та ЄС є дуже актуальними в сучасних умовах.

¹ The publication was prepared as part of the scientific research (applied) topic: «Convergence in the Production Infrastructure Sectors of Ukraine with the EU» (State registration number 0121U112428)

² Публікацію підготовлено в рамках виконання НДР відомчої (прикладної) теми: «Конвергенція в секторах виробничої інфраструктури України з ЄС» (Державний реєстраційний № 0121U112428)

У зв'язку із цим інтеграційні процеси в Україні слід розглядати, на нашу думку, як передумови поглиблення процесів конвергенції з ЄС, а низку міжнародних угод між Україною і ЄС (Угода про асоціацію із ЄС) та відповідних нормативно-правових актів України, директив ЄС як чинники поглиблення процесів конвергенції з ЄС. Відповідно до цього, реструктуризація та модернізація залізничного транспорту України, а також поступова гармонізація та узгодженість діючих стандартів, технічних регламентів та політики щодо ринку залізничних перевезень з існуючими в ЄС – це один із важливих пріоритетів транспортної політики України згідно зі ст. 368 Угоди про асоціацію. Зазначена Угода в секторі залізничного транспорту передбачає, зокрема, забезпечення сумісності системи залізничного транспорту шляхом імплементації директив і технічних регламентів ЄС, усунення адміністративних і технічних перешкод, модернізацію залізничної транспортної інфраструктури та технічного обладнання, а також інтеграцію до європейської залізничної транспортної мережі.

Так, розглянемо також загальну кількість локомотивів, які функціонують на залізничному транспорті України та в окремих державах-членах ЄС-27 за період з 2010–2020 рр., яка наведена у табл. 1. Як свідчать дані табл. 1, загальна кількість локомотивів, які функціонують на залізничному транспорті держав-членів ЄС та України за зазначений період становила, а саме: в Україні зменшилась з 4451 од. – у 2010 р. до 3895 од. – у 2015 р. та 3599 од. – у 2020 р., в Австрії зменшилась з 1436 од. – у 2010 р. до 1314 од. – у 2015 р. та 1287 од. – у 2020 р., в Чехії зменшилась з 2085 од. – у 2010 р. до 1920 од. – у 2015 р. та дещо збільшилась до 1999 од. – у 2020 р., у Франції дещо збільшилась з 3413 од. – у 2010 р. до 3569 од. – у 2015 р. і дещо зменшилась до 3225 од. – у 2020 р., в Німеччині зменшилась з 5127 од. – у 2010 р. до 3032 од. – у 2015 р. і збільшилась до 4571 од. – у 2020 р., в Угорщині дещо збільшилась з 1077 од. – у 2010 р. до 1153 од. – у 2015 р. та 1154 од. – у 2020 р., в Італії дещо збільшилась з 2837 од. – у 2010 р. до 3103 од. – у 2015 р. і дещо зменшилась у 2018 р. до 2490 од., в Литві зменшилась з 271 од. – у 2010 р. до 229 од. – у 2015 р. і 214 од. – у 2020 р., в Польщі зменшилась з 4263 од. – у 2010 р. до 4033 од. – у 2015 р. та 3671 од. – у 2020 р., в Іспанії зменшилась з 615 од. – у 2010 р. до 390 од. – у 2016 р. і дещо збільшилась до 464 од. – у 2020 р.

Варто нагадати цікавий історичний факт, що перший залізничний локомотив в Україні було вироблено та випущено й ще у далекому 1897 році на Харківському заводі транспортного машинобудування

(сучасна назва), а вже наприкінці 1990 років і початку 2000 років Україна виступала справжнім монополістом на ринку виробництва залізничних локомотивів серед держав колишнього Союзу [2, с. 382].

Таблиця 1
Загальна кількість локомотивів на залізничному транспорті
України та окремих держав-членів ЄС-27 у 2010–2020 рр.

(число одиниць станом на 31 грудня)

Країни	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Австрія	1436	1428	1479	1366	1367	1314	1272	1258	1206	1226	1287
Чехія	2085	2076	2088	1932	1895	1920	2003	2010	1999	2004	1999
Франція	3413	3500	3554	3601	3558	3569	3595	3527	3586	3497	3225
Німеччина	5127	3032	4571
Угорщина	1077	1190	1163	1131	1166	1153	1170	1167	1133	1194	1154
Італія	2837	2488	2341	..	2728	3103	3075	2573	2490
Литва	271	265	253	267	239	229	230	216	216	211	214
Польща	4263	4180	4113	4032	4143	4033	4004	3825	3887	3860	3671
Іспанія	615	606	554	534	557	..	390	433	455	459	464
Україна	4451	4411	4285	4121	3896	3895	3895	3574	3593	3636	3599

Джерело: складено автором на основі даних кількості і потужності (1000 кВт) локомотивів станом на 31 грудня за типом локомотива. ЄЕК ООН. Статистична база даних ЄЕК ООН : веб-сайт. URL: https://w3.unece.org/PXWeb2015/pdxweb/en/STAT/STAT40-TRTRANS07-TRRAILVEH/01enTRRailLocomotivNb_r.px/ (дата звернення: 03.03.2023)

Зазначимо, що в процесі даного часткового дослідження, на нашу думку, слід дотримуватися наступного алгоритму дій щодо аналізу та оцінки стану конвергенції продуктивності залізничного транспорту України з ЄС на основі міжнародних порівнянь, який наведено на рис. 1.

Так, на першому етапі нашого часткового дослідження здійснюється збір, обробка та систематизація первинних статистичних показників та формування інформаційної бази статистичних даних щодо аналізу стану продуктивності залізничного транспорту України та держав-членів ЄС-27. На другому етапі даного часткового дослідження здійснюються обробка даних та відповідні розрахунки продуктивності залізничного транспорту України та ЄС-27 за період, що аналізується. І нарешті, на третьому етапі даного часткового дослідження здійснюються розрахунки стану процесів конвергенції щодо продуктивності залізничного транспорту України з ЄС-27 і дається характеристика отриманих результатів аналізу на основі міжнародних порівнянь.

До того ж, за оцінками експертів, важливим аспектом поглиблення процесів конвергенції України та ЄС на залізничному транспорті є техніко-технологічна сумісність української транспортної системи з європейською, зокрема, це несумісність європейських та українських

колій (1435 мм та 1520 мм, відповідно), що призводить до затримки потягів на кордоні через зміну колісних пар [3, с. 38].

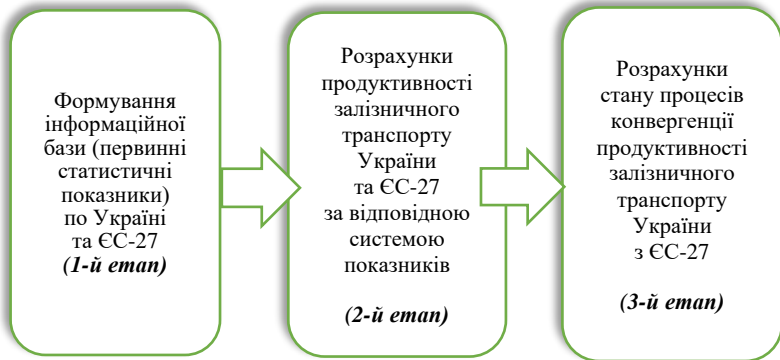

Рис. 1. Алгоритм аналізу та оцінки стану конвергенції продуктивності залізничного транспорту України з ЄС-27 на основі міжнародних порівнянь

Джерело: складено автором

На закінчення зазначимо, що вчасний збір і систематизація статистичних показників, а також якісна їх обробка і відповідні економічні розрахунки на основі достовірних статистичних даних міжнародних баз даних щодо продуктивності залізничного транспорту України та ЄС-27 уможливають об'єктивний аналіз та оцінку поглиблення процесів конвергенції на залізничному транспорті.

Література:

1. Кількість і потужність (1000 кВт) локомотивів станом на 31 грудня за типом локомотива. ЄЕК ООН. Статистична база даних ЄЕК ООН : веб-сайт. URL: https://w3.unece.org/PXWeb2015/pxweb/en/STAT/STAT_40-TRTRANS_07-TRRAILVEN/01_en_TRRailLocomotivNb_r.px/ (дата звернення: 03.03.2023).
2. Економіка України / Заблоцький Б. Ф. та ін. ; за ред. Б. Ф. Заблоцького. Львів : Львівський банківський коледж Національного банку України, 1997. С. 375–392.
3. Секторальна інтеграція України до ЄС: передумови, перспективи, виклики / Центр Разумкова. Київ : Заповіт, 2020. С. 35–38. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2021_sektor_eu_ukr.pdf (дата звернення: 24.02.2023).